

Tariffnemnda
Postboks 4720, Torgard
7468 Trondheim

Vår dato: 01.03.2021
Deres dato: 08.12.2020
Vår referanse: HR
Deres referanse: 20/16

FORSLAG OM FORTSATT DELVIS ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALE FOR OVERNATTINGS-, SERVERINGS- OG CATERINGVIRKSOMHETER – HØRINGSSVAR FRA NHO REISELIV

Det vises til høringsbrev fra Tariffnemnda 8. desember 2020, om forslag til videreføring av forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringsvirksomheter.

Det vises dessuten til våre tidligere hørings svar, særlig 27. september 2017, i forbindelse med første gangs innføring av allmenngjørings forskriften, og 20. september 2018, om videreføring av forskriften. Kopi av brevene følger vedlagt.

NHO Reiseliv er imot videreføring av forskriften. Nedenfor følger NHO Reiselivs merknader til forslaget.

Om overnattings- og serveringsnæringen og dagens situasjon

Næringens sammensetning

I hørings svaret fra 2017 hadde vi en grundig gjennomgang av sammensetningen av overnattings- og serveringsnæringen. Til tross for at hørings svaret ble avgitt for over tre år siden, er tall og beskrivelser i brevet fortsatt aktuelle og relevante. Sentrale momenter er at overnatting og servering er to ulike sektorer, der blant annet tariffavtaledekningen er markert forskjellig. Overnattingsbransjen er kjennetegnet av at om lag 80 prosent av hotellene tilhører de etablerte hotellkjedene. Majoriteten av disse har tariffavtale (Riksavtalen). Tariffavtalens lønns- og arbeidsvilkår etterleves i tillegg i de kjedehotellene som ikke er formelt bundet. Også når det gjelder frittstående hotell er det vår erfaring at tariffavtalens lønnssetser etterleves selv der hotellene ikke har tariffavtale.

For serveringsbransjen derimot, har Riksavtalen svært liten utbredelse. Som fremhevet i høringsbrevet fra 2017, var det NHO Reiselivs klare erfaring at gjengs lønn i bransjen lå markert under Riksavtalens lønns- og arbeidsvilkår, ikke bare for utenlandske arbeidstakere, men også for norske arbeidstakere. Dette bekreftes også av Fafo-rapporten Utelivsbransjen - utvikling i arbeidsforhold etter 2014, av Ødegård, Andersen med flere, utgitt i oktober 2020. Her fremgår det blant annet at en av fire arbeidstakere som var født i Norge, ble lønnet under Riksavtalens minstesats i 2017. NHO Reiseliv var dermed svært bekymret for at krav om lønnsøkning som følger av allmenngjørings forskriften ville føre til tap av arbeidsplasser, særlig i distriktene. I forbindelse med innføringen av forskriften i januar 2018, fikk vi dessuten tilbakemelding fra et betydelig antall medlemsbedrifter om at minstelønnsreguleringen innebar en kraftig lønnsøkning for de

ansatte. Dette gjaldt også bedrifter med hovedsakelig norske ansatte. Mange serveringsbedrifter har små driftsmarginer, og bedriftene fryktet at de ikke ville klare å bære de økte kostnadene.

NHO Reiseliv har ingen tall på tap av arbeidsplasser som følge av allmenngjøringsforskriften. Vi har imidlertid merket oss at ifølge ovennevnte rapport om utelivsbransjen kap. 5.2 på side 38 nederst, har informanter oppgitt at de har erfart at virksomheter har blitt "skviset ut av bransjen som følge av allmenngjøringsforskriften. Forklaringen er at de har budsjettert med et for lavt lønnsnivå og ikke tålt den økningen som kom."

Overnattings- og serveringsnæringen er i knestående på grunn av koronapandemien

Overnattings- og serveringsnæringen er en av de næringene som er absolutt hardest rammet av koronapandemien, og situasjonen for bedriftene er kritisk. NHO Reiseliv har fulgt konsekvensene av koronaviruset tett siden begynnelsen av mars 2020, og vi har sendt ut jevnlig medlemsundersøkelser for å kartlegge situasjonen. Med grunnlag i medlemsundersøkelsene, publiserte tall fra SSB og bransjestatistikker, legger NHO Reiseliv til grunn at det var et omsetningsfall i både overnattingsbransjen og serveringsbransjen på ca. 50 % i 2020. Ifølge medlemsundersøkelsen gjennomført første uken av februar då. blant 589 reiselivsbedrifter, har halvparten av bedriftene hatt 75-100 prosent nedgang i omsetning de siste 4 ukene. Hele 73 prosent har permitterte ansatte, og over en tredjedel av bedriftene har permittert mer enn tre-fjerdedeler av de ansatte. Mange bedrifter holder stengt, ca. 3 av 10, mens 4 av 10 holder åpent med redusert bemanning. Rundt 27 prosent har allerede gjennomført oppsigelser, mens 35 prosent planlegger å si opp ansatte. Hele 41 prosent av virksomhetene frykter dessuten at de vil gå konkurs som følge av pandemien. Til sammenligning ligger gjennomsnittet i NHO når det gjelder konkursfrykt på 14 prosent.

NHO Reiseliv er imot videreføring av allmenngjøringsforskriften

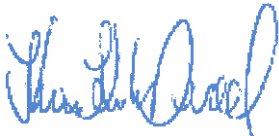
Som nevnt innledningsvis, fastholder NHO Reiseliv vårt tidligere standpunkt om at vi er imot allmenngjøringsforskriften. Vi viser i den anledning til vår utførlige argumentasjon i høringssvaret fra 2017. Kort oppsummert er vi for det første imot allmenngjøring av prinsipielle grunner, og vi mener det må utredes alternative tiltak til å sikre utenlandsk arbeidskraft mot uakseptable lønns- og arbeidsvilkår. For overnattingsbransjen mener vi dessuten at det ikke foreligger et tilstrekkelig dokumentert behov for en slik inngripende forskrift. Når det gjelder serveringsbransjen, mener vi at forskriften har en uheldig lønnsdrivende effekt fordi den treffer også mange norske arbeidstakere. NHO Reiseliv fremhever i den forbindelse at ifølge lovens forarbeider, jf. Ot.prp. nr. 26 (1992-1993) s. 21, skal nemnda ta hensyn til om et allmenngjøringsvedtak vil få en lønnsdrivende effekt for norske arbeidstakere.

I tillegg viser vi til den dramatiske situasjonen overnattings- og serveringsnæringen nå står i som følge av koronapandemien. Vi mener at en videreføring av allmenngjøringsforskriften med økte minstelønnssetninger, vil kunne ha uheldige konsekvenser i den gjenoppbyggingen av næringen som skal skje når vaksinerings er kommet tilstrekkelig i gang og pandemien er under kontroll. Vi frykter at forskriften vil kunne føre til ytterligere tap av arbeidsplasser og flere konkurser.

Dersom Tarifnemnda til tross for våre anførsler beslutter å videreføre forskriften, mener vi nemnda bør vurdere å beholde de lønnssetningene som gjelder per i dag. Det vil si at forskriften

videreføres uten den økningen som ble vedtatt i lønnsoppgjøret i 2020. Det vises i den forbindelse til allmenngjøringsloven § 6 første ledd andre punktum, om at Tariffnemnda i særlige tilfeller kan fastsette andre lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av tariffavtalen.

Vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Helen Remman
Advokat

Vedlegg: Kopi av høringsvar fra NHO Reiseliv 27. september 2017 og 20. september 2018